

Wessénsamlingen

Peter Igelström

Linköpings universitetsbibliotek (LiUB) tillhör inte de svenska bibliotek som kan stoltsera med omfattande samlingar av inkunabler, handskrifter och andra rariteter. Bibliotekets samlingar byggdes från början istället upp med ett starkt fokus på forskningens och undervisningens omedelbara behov, i synnerhet den tekniska, naturvetenskapliga och medicinska. LiUB har länge haft en restriktiv policy när det gäller att förvärva specialsamlingar, men har ändå genom bland annat donationer och inköp kommit att införliva enskilda samlingar av kulturhistoriskt intresse.

En av bibliotekets specialsamlingar innehåller språkvetenskapliga böcker som tillhört Elias Wessén (1889–1981). Wessén var forskare och språkman, född i Linderås i Småland men uppvuxen i Högby utanför Mjölby där fadern var kyrkoherde. Efter läroverksstudier i Linköping blev Wessén student i Uppsala, där han disputerade 1914. Enligt Allan Ranius levnadsteckning i *Nya strövtåg i Linköpings stiftsbibliotek* fann han sig aldrig helt tillrätta med tillvaron i Uppsala och upplevde att studentlivet präglades av ensamhet.²⁸²

Men Wesséns akademiska karriär var desto mera framträdande. År 1928 tillträdde han som professor i nordiska språk vid Stockholms högskola, numera Stockholms universitet. Han var initiativtagare till Svenska språknämnden, som instiftades 1944. År 1947 inträdde han i Svenska Akademien som efterträdare till Tor Andræ på stol nummer 16. Den bemärkte forskaren var omvitnat anspråkslös till sin läggning och satte ogärna strålkastarljuset på sin person. I sitt inträdestal i Svenska Akademien skriver efterträdaren Kjell Espmark att anekdoterna kring Wessén ”famrar efter en ogripbar gestalt”.²⁸³

Elias Wessén var en produktiv författare av vetenskapliga arbeten, läroböcker och ordlistor. Hans tidiga forskning berörde oftast begränsade områden inom grammatik och fonologi, bland annat i urgermanskan. Senare studier har oftare ett bredare perspektiv och angränsar till religionshistoria, arkeologi och historia.²⁸⁴ Mycket av denna forskning handlade om runstenar och 1928 inleddes arbetet med *Sveriges runinskrifter*, en inventering på uppdrag av Vitterhetsakademiens runkommitté, där Wessén var den drivande kraften. En annan av hans insatser inom runstensforskningen var hans 1958 framlagda tolkning av Rökstenens långa och kryptiska text.²⁸⁵

Förutom litteratur med direkt anknytning till Wesséns forskning om runstenar, omfattar Wessénsamlingen böcker om svenska dialekter, äldre historia, litteraturhistoria och religion, likväl som ordböcker, främst över nordiska språk, och ett brett spektrum av språkvetenskapliga arbeten. Även ett mindre antal skönlitterära verk in-

²⁸² Allan Ranius, *Nya strövtåg i Linköpings stiftsbibliotek* (Linköping, 1997), s. 255.

²⁸³ Kjell Espmark, *Elias Wessén: inträdestal i Svenska Akademien* (Stockholm: Norstedts, 1981), s. 8.

²⁸⁴ Espmark, s. 14.

²⁸⁵ Helmer Gustavson, *Rökstenen*, Svenska kulturminnen nr 23 (Stockholm: Riksantikvarieämbetet, 1991), s. 35.

går, däribland romaner av Karel Čapek, Rómulo Gallegos och Émile Zola i svensk översättning, böcker av Heinrich Heine och Thomas Mann på tyska och Johan Falkbergets samlade verk på norska med en personlig dedikation till Wessén från författaren.

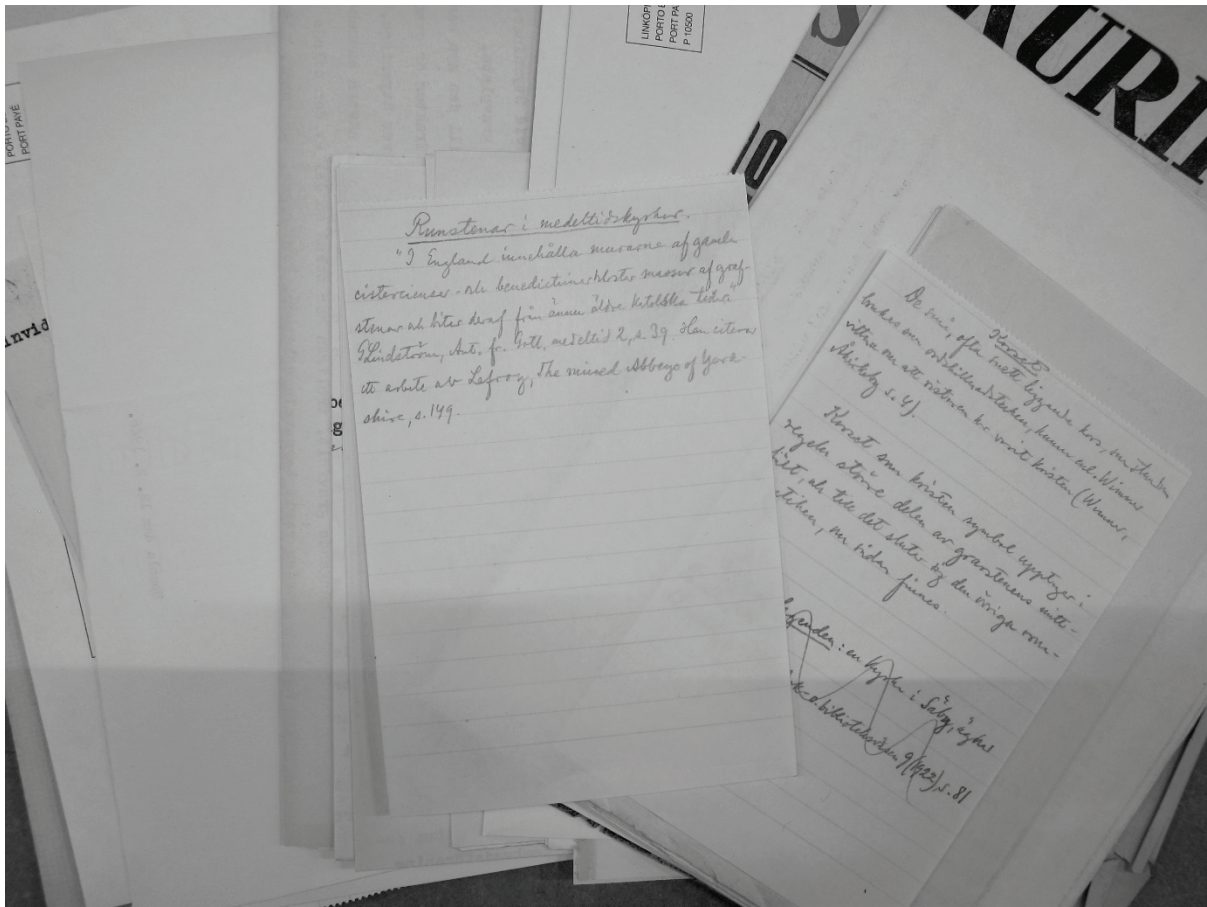


Bild 55 Wesséns anteckningar kring runstenar förvarade i anslutning till boksamlingen.

Tanken att donera samlingen till Linköpings universitetsbibliotek hade ursprungligen väckts av rektor Hugo Larsson och framlagts för Wessén.²⁸⁶ Det var dock först efter Wesséns död, 1983, beslutet om att donera den om över 11 000 volymer stora samlingen fattades av Wesséns arvingar. Wesséns arkiv donerades till stiftsbiblioteket 1991, vilket innebär att både hans bibliotek och arkiv finns bevarade i Linköping. Boksamlingen ordnades och katalogiserades efter att LiUB erhållit medel för detta ändamål av Westman-Wernerska fonden 1987.

²⁸⁶ Ranius (1997), s. 243.